

A *

* Порядок розміщення літер співпадає з послідовністю вивчення букв у 1-му класі.

ВЕСЕЛИЙ АЛФАВІТ

* * *

Голосиста буква «А»
Твій букварик відкрива.
Не одна вона іде,
А всю азбуку веде.
Як веселочка жива,
З букв складаються слова.

В. Гринько

* * *

Стали букви у рядок
І побігли в дитсадок.
Хто у них за ватажка?
Ну звичайно, буква А.

І. Січовик

* * *

Акація! Акація! Красиве деревце!
Своїм пахучим цвітом нагадує про це.
Хоч цвіт весело-білий, кора завжди сумна.
Не рвіть і не ламайте, бо — вколеться вона!

Г. Чубач

* * *

Апельсин, апельсин,
Сонця світлого син.
Був спочатку він зеленим
І між листям заховався.
Там недовго зостався —
Сонце вгледіло його,
Полюбило, мов свого:
Промінцями цілувало,
Йому боки зігрівало.
Теплоту він увібрив
І жовтогарячим став.

Н. Становська

* * *

Антон, Андрійко та Аліна
Найбільше люблять апельсини.
Артемко, Алла, Афанасій
Найбільше люблять ананаси.

С. Чугай

* * *

Альбатрос абетку мав,
Акулятам її дав.
— А-Бе-Ве, — акула-мати
Акулят навча читати.

О. Кононенко

* * *

Абрикоси зріють біля хати,
Агрис дозріває під віконцем.
Силу їм дає землячка-мати,
А красу і смак дарує сонце.

В. Ващенко, Н. Притулик

* * *

А крилатий наш лелека
Облітав краї далекі:
Африку і Аргентину.
Але любить Україну!

Л. Понеділок

Акула

Акула — це велика риба —
Живе в морськiм i океанськiм глибi.
У неї гострі зуби й дужий хвіст.
Акули треба людям берегтись.

С. Кузьменко

* * *

Айстра, абрикос, айва
Починаються на «А».
Айстра око всім милує,
Абрикос нам смак дарує,
Аромат дає айва.
Про здоров'я ці слова.

Т. Бойченко

* * *

Астроном вивчає небо
В телескоп щоночі.
Отже, Всесвіт бачить він
На власні очі!

К. Чурюмов

* * *

Артист чудово грає роль –
На сцені справжній він король!

К. Чурюмов

Аптекарь

Апетит в Юрка пропав:
Снігом знову ласував.
Дав аптекарь для хлопчини
Ліки з чебрецю й малини.

Н. Ренета

* * *

Ананаси й апельсини
Нудьгували в магазині;
– Аби ноги в нас були,
Аж у Африку б втекли.

Д. Гордійко

* * *

Акула в мене надувна,
Вона ніскільки не страшна.
Сміливо йду я до води,
Із нею плаваю завжди.

С. та Ю. Ходоси

* * *

Акуратна антилопа азбуку вивчала,
Авторучкою в альбомі алфавіт писала.

Ю. Турчина

* * *

Абетка ось прийшла до вас,
Тому що вже навчатись час.
А починається вона
З чого? Звісно ж, з букви «А»!

М. Пуцько

* * *

Автобус веселий, веселі колеса,
У цьому автобусі їздить принцеса,
Весела принцеса, не зла анітрішки, –
В автобусі дітям розвозить потішки.

Н. Поклад

* * *

Автобус їхав через міст
В садок він діткам фрукти віз
Агрус, абрикос, айва –
Сил дадуть їм для знання.

І. Мацько

Айстри

Айстри ранком сумували,
Що дощі на них не впали.
Алла айстри поливала,
Щоб вони не сумували.

В. Кравчук

Антилопи

Антилопи в зоопарку
Хочуть сонця і весни.
Їм в гарячі дні не жарко,
Бо із Африки вони.

В. Кравчук

* * *

Ґрунт удобрювати як?
Де посіяти буряк?
Як рослини захищати,
Від хвороб їх лікувати?
Все в сільському господарстві
Агрономи знають,
І за це їх на селі
Дуже поважають.

Ю. Турчина

* * *

Алфавіт вивчаймо з А:
Ананас, авто, айва.
А лікують від анґін –
Аспірин та анальґін.

В. Дзюба

* * *

Альбатросик – іменинник.
Агрус, айстри, апельсини,
Ананаси, абрикоси
Дарували альбатросу.

Л. Коваль

Акростих

Що таке акростих?
— Ти, Максимку, щось притих?
— Я читаю акростих!
— Що ж воно ото за штука? —
Запитав дідусь онука.
— Перші літери рядків
Зверху вниз я разом звів,
Ось і вийшло слово з них,
Це, дідусю, акростих.

М. Романченко

* * *

А — з неї діти починають
Буквар читати з ранніх літ.
Екзамен перший свій складають,
Тож треба знать її як слід.
Коли вже вивчена вона, —
Авжеж прислужиться сповна. *(Абетка)*

М. Романченко

НАРОД СКАЖЕ — ЯК ЗАВ'ЯЖЕ

- ◆ Апетит приходить під час їжі.
- ◆ Багато снігу — багато хліба.

СКОРОМОВКИ, ЧИСТОМОВКИ ВІРШІ ДЛЯ РОЗВИТКУ ФОНЕМАТИЧНОГО СЛУХУ

* * *

Присмалилась наша каша,
Почорніла наша каша.
Довго на вогні тримали —
Ну й дісталось нам від мами.

* * *

Апельсин і абрикоси
На алеї діти їли,
Під акацією сіли
Та абетку разом вчили.
Г. Равенський

Архип охрип

Кричав Архип, Архип охрип.
Не треба Архипу кричати до хрипу.

Г. Бойко

* * *

Мала Алла кашу мала.
Алла Аню частувала,
Але Аня не хотіла, —
Ананаси Аня їла.

Л. Вознюк

ЗАГАДКИ НА РИМУ

Добрий лікар тут живе,
Він лікує все живе.
Як тваринку щось болить,
Полікує ... *(Айболить)*.

Ось вона яка — розбійниця морська!
Всіх би проковтнула зажерлива ... *(акула)*.

М. Пономаренко

Запитав Орел в Шуліки:
— Де дістати можна ліки?
— Цей будинок недалеко,
Називається ... *(аптека)*.

І. Січовик

Йде по скелях, як артист, —
Це відважний ... *(альпініст)*.

З самісінької Африки
Привіз дядько Панас
Маленькому Івасику
Солодкий ... (ананас).
Л. Андрієнко

На деревах пожовтіли
Солоденькі кульки спілі.
Діти люблять їх, ще й осі,
Ці смачненькі ... (абрикоси).

ЗАГАДКИ

Скляний дім, а в домі тім —
На всі боки риби лупоокі. (*Акваріум*)

Хутко мчить, бо поспішає,
Пасажирів підбирає.
І хвилинка у хвилинку
Привезе їх на зупинку. (*Автобус*)

Квіти осінні, квіти останні
Зацвіли у нашому саду. (*Айстри*)

Будинок дивний знаєш ти,
Людей чимало там завжди.
Та він на місці не стоїть,
А по дорозі все біжить. (*Автобус*)

Нею полють, підгортають,
Тому врожай хороший мають. (*Сана*)

Я не їм вівса, ні сіна,
Дайте випити бензину —
Усіх коней обжену,
Куди хочеш, повезу. (*Автомобіль*)

Низький та колючий,
Солодкий, не пахучий.
Ягідку зірвеш —
Руку обдереш. (*Агрus*)

Залізний кінь, фарбований
І гумою підкований. (*Авто*)
Г. Бойко

Дім по вулиці повзе,
На роботу всіх везе.
Не на курячих ногах,
У гумових чобітках. (*Автобус*)

МОВНІ ЗАГАДКИ

Його ти ореш, засіваєш,
Ростиш на ньому урожай.
Та «а» на «и» як поміняєш,
Тоді на вудочку впіймай. (*Лан — лин*)

З «с» сапаю, з «ш» вдягаю,
з «л» стрибаю, з «п» ховаю.
(*Сапка-шапка-лапка-папка*)

ПОТІШКИ

* * *

Агрus, агрus, агрусина —
Як зелена намистина.
Агрus коле, як зривати, —
Швидше мамі помагати!
Агрus, агрus, агрусинки —
Вже нарвали півкорзинки.
В. Гринько

* * *

Мишка мишку запитала:
— Що сьогодні поробляла?
Відказала мишка мишці:
— Букву «А» шукала в книжці,
Буду азбуку вивчати,
Щоб самій усе читати.
П. Мовчан

* * *

Алла, Галя і Андрійко
Дуже люблять апельсинки.
Апельсинка запашна,
Тане в ротику сама.

Поспішає Айболить

Поспішає Айболить –
Зуб у білочки болить!
Взяв мікстуру й порошок,
На додачу молоток,
Щоб колола ним горішки
І жаліла зубки трішки.

В. Кравчук

* * *

Агрус – ох!
Агрус – ах! –
Бідкається осам:
Алича – в чобітках,
Абрикоса – боса!..

Н. Поклад

* * *

Ананас! Ананас!
Не росте чому у нас?
А маленький хлопчик Вася
Дуже хоче ананасів!

ГРАФІКА

* * *

Вічно землю міряла,
Хліборобу вірила
Кроківка легка.
Натомилась кроками,
Стала в полі кроківка,
Наче буква «А».

В. Гринько

* * *

Пішов собі олівець
До циркуля в гості
Показати букву «А»
Маленькому Кості.

В. Гринько

* * *

Стоїть малесенький курінь,
На букву «А» як схожий він!

В. Пишалко

* * *

З букви «А» почнем, малята,
Рідну азбуку вивчати.
А яка ж та буква «А»?
Що нагадує вона?
Досить схожих є прикмет:
Мов шпаківня, мов намет,
Мов курінь, що на баштані,
Буква «А» здалася Тані.

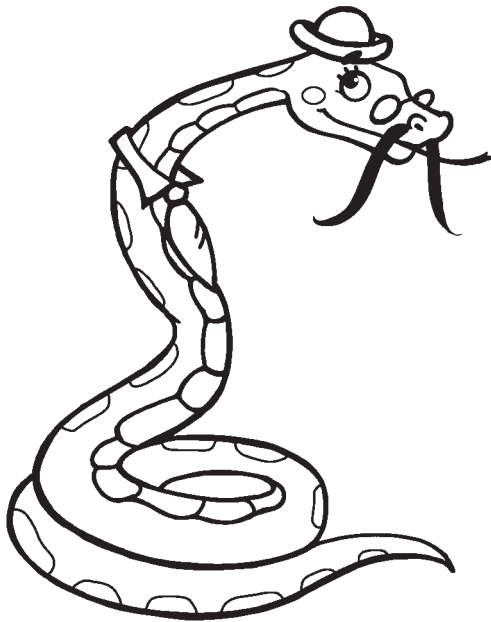
В. Гринько

ЗАМІНИ БУКВУ

Рік пішов гуляти в сад.
Не дійшов, бо повз назад.

І. Січовик

y

ВЕСЕЛИЙ АЛФАВІТ

* * *

Улянка учиться у школі,
Читать уміє і пиcать.
Улянка — знають всі удома —
Учителькою хоче стать.

Л. Лужецька

* * *

У долині жив удав.
Удавав, що він все знав.
Удавав, що все умів.
У траві хвостом вертів.
У ріку лише дивився —
Удавав, що вже умився.

Г. Чубач

* * *

Учитель каже учениці:
— Устинко, ти іще маленька.
Та не забудь, що Україна
Для тебе матінка рідненька.
Татусь у тебе українець,
І мати також українка.
Запам'ятай, що ти дитина
Землі, що зветься Україна.

С. Чугай

* * *

Є в Устинки дві хустинки,
А в Улянки аж чотири.
Хтось комусь хустинку дав —
І рахунок рівний став.
Хто — Улянка чи Устинка —
Подрузі дала хустинку?

Л. Біленька

* * *

Улянка, Устина, Улита,
Устим і Олесь, і Улас
Сьогодні чистенькі, умиті —
Ідуть вони всі в перший клас.

О. Катрич

* * *

Дім удав побудував,
А в траві заночував.
Так удав швиденько зріс,
Що у власний дім не вліз.

Л. Понеділок

* * *

Учитель є у зайчика,
Учитель є у котика,
Учитель є у їжачка,
І навіть в бегемотика.

І. Малкович

* * *

Удав у кубики сховався
І серед них замаскувався.
Складу я кубики в чарунку,
Знайду удава по малюнку.

С. та Ю. Ходоси

* * *

Спізнився на урок удав:
Узорну шкіру надівав.
У школу увійти не встиг —
Уклався лежма на поріг.

Т. Коломісць

* * *

Удав — товстезний і строкатий —
У затінку улігся спати.
Увившись між високих трав,
Удав до вечора куняв.

О. Кононенко

* * *

Удав лежить, в клубок згорнувшись.
Він міцно спить, ледь посміхнувшись.
Удаву сняться сни веселі,
Як він крутився у пустелі.

С. та Ю. Ходоси

Учитель

Зайчик літери складав,
а учитель — помагав.
Але замість слова рис,
чомусь вийшло слово л-л-ис.

Н. Ренета

* * *

Умивальник вірно служить
Всім, хто з чистотою дружить.
В нього гарний помічник —
Білий вишитий рушник.

Ю. Равський

* * *

Учитель навчає:
— Твоя Батьківщина —
Велика і славна земля — Україна.
Її пізнавай, бережи і люби,
Усе, що зумієш, для неї зроби.

Н. Поклад

Удав

До зміїного роду належить удав.
Він маленьких звірят на сніданок шукав.
Не знайшов ані жаб, ні пташат, ні
зайчат —
Бо вони у цей день не виходили з хат.

С. Кузьменко

* * *

Зручно ліг удав на ліжко.
Не страшний він анітрішки.
Дуже ніжний і чудовий
Мій товариш іграшковий.

М. Морозенко

* * *

Ух і Ох зітхали вдвох:
— Молотили ми горох!
Ціпом — ух! Та ціпом — ох!
Цілий день торох-торох!
А гороху повен віз
Дід Устим у двір привіз.

В. Верховень

* * *

Україна наша рідна
Похвали в усьому гідна:
Тут зникають сум, утома,
Тут найкраще, бо удома.

Н. Матюх

* * *

Усміхалася Устинка:
— Я — маленька українка,
Я удосвіта вставала
Та узори вишивала.
Уквітчала я хустинку
Цвітом маку та барвінку.

Л. Вознюк

* * *

Удав в ущелині укритися,
Де учесався та умився.
І тут в умитого удава
Враз уквітчалася уява.

Т. Маршалова

* * *

Удав в ущелину заповз,
Хотів там ночувати.
Ударив уночі мороз, —
Не дав удаву спати.

Д. Гордійко

* * *

Ох, який смачний узвар,
Бо від фруктів той навар!

М. Пономаренко

АКРОСТИХ

У лісі сосни з ревом диким
Раптово зрізав сильний шквал,
А також не одна осика,
Гойднувшись, впала наповал.
А дзуськи, буре, хоч ти й зла,
На дуба сили не знайшла ... (ураган).

М. Романченко

НАРОД СКАЖЕ – ЯК ЗАВ'ЯЖЕ

- ◆ Не клей, курко, крупку, не кури, турку, люльку.
- ◆ Голодній кумі хліб на умі.
- ◆ Не той урожай, що на полі, а той, що в коморі.
- ◆ Голодній курці просо на думці.
- ◆ Бджоли раді цвіту, люди – літу.
- ◆ З миру по нитці – голому сорочка.
- ◆ Який одудок, такий чубок.

СКОРОМОВКИ, ЧИСТОМОВКИ ВІРШІ ДЛЯ РОЗВИТКУ ФОНЕМАТИЧНОГО СЛУХУ

* * *

Учителька Улянку запитала:
– Ти в лісі удава не зустрічала?

Л. Ярешко

* * *

Улас у нас, Панас у вас.

* * *

Уранці Уляна Уласа
Ураз умивать узялася.
Улас утікав, ухилився:
Учора уже умивався!

Ю. Кругляк

ЗАГАДКИ НА РИМУ

Красивий, щедрий рідний край,
І мова наша – солов'їна.
Люби, шануй, оберігай
Усе, що зветься ... (*Україна*).

І. Січовик

Він нам, як мама, дорогий,
Він хоче нас навчити
Любити край чудовий свій
Це мудрий наш ... (*учитель*).

Ось до класу всіх скликає
Голосистий наш дзвінок,
І ми радо поспішаєм
Не в садок, а на ... (*урок*).

Дуже довгий я на зріст
Маю голову і хвіст.
Ніг нікому не віддав,
Просто, дітки, я – ... (*удав*).

Він лежить, не ворухнеться,
Схожим на канат здається.
Небезпечний змій, згадав?
Називається – ... (*удав*).

Малюкам гукаю я,
Що уже не дошкільня!
А шкільний дзвінок співучий
Називає мене ... (*учень*).

Стиглий колос на ланах,
Всі комбайни на жнивах.
Вони ходять з краю в край
І збирають ... (*урожай*).

ЗАГАДКИ

Вранці він заходить в клас
І знання дає для нас. (*Учитель*)

Хоч і їсть лише повітря —
поправляється за мить.
Як наїється, і без вітру аж за хмари
полетить. (*Куля*)

І. Січовик

Без рук, без верстата
Вміє добре ткати.
А коли натче,
Здобич від нього не втече.
(*Павук*)

МОВНІ ЗАГАДКИ

З «у» буваю я в кімнаті,
У трикутнику, в квадраті.
З «и» побачиш мене в морі,
В океанському просторі. (*Кут — кит*)

Не бояться пташки ці зими,
Бережуть вони наші сади,
«И» на «у» як поміняти —
Можеш ягідки збирати.
(*Синиця — суниця*)

А. Кононюк

З «і» — спокійна чи бурхлива,
Я течу, не витікаю.
З «у» буваю права й ліва,
І п'ятьох синочків маю. (*Ріка — рука*)

З «у» я дерево, рослина.
З «и» — рогата я тварина. (*Бук — бик*)

З «і» — на дереві в дуплі,
З «у» — солодка на столі. (*Білка — булка*)

ГРАФІКА

* * *

— Скажи, горобчику, чому
Ти так боїшся букви У?
— Тобі зізнаюся я, татку:
Ця буква схожа на рогатку.

І. Січовик

* * *

Букву У, букву У
Я між листячком знайду.
І почую лунко: У-у...
Як до поїзда прийду,
Бо кричить він: У-у...

В. Грицько

* * *

Проясніло небо хмуре,
Відійшла, ущухла буря...
Шкода, довго лютувала,
Навіть липу поламала.
Я гіллячку вніс у хату —
Буква «у», дивіться, тату.

В. Грицько

* * *

Скрутився, ніби вузлик,
Узорний цей удав.
А наш малий Устимко
В нім букву «у» впізнав.

ПОТІШКИ

Удав

Удав на березі гуляв.
Удав у став, у воду впав.
Тут пугач гучно заволав:
– На поміч! Топиться удав!
Та вийшов із води удав,
Усім по щупаку роздав,
За допомогу похвалив,
А плавати він зроду вмів.

В. Ващенко, Н. Притулик

* * *

Удав повзав у траві
Із листком на голові:
Щоби сонце не спалило
І щоб люди не зловили.
Г. Чубач

Ух і ох!

Ми на груші – Ух!
Раптом чуєм: Гух!
Потім тільки: Гець!
Що воно за грець?
Подивились: Ох!
То ми долі вдох!

Г. Бойко

Улянка-україночка

Улянка уранці умилась, убралась,
Узяла узулася, уперезалась,
Устигла умити уквітчатись уміло –
Усякі узори убір умаїли.
Улянку-унучку уздріне Улас:
– Утішна унучечка удалась!
Улянку Улас улещає –
Угорками угощає.

Ольга Павленко

* * *

Уляна учора упала.
Уляна учора стогнала.
Узвару Уляні бабуся дала –
Уже не хворіє стрибунка мала.
Узвар допоміг чи бабусина ласка?
Уже здогадвся? І скажеш?
Будь ласка!

* * *

– Узвар смачний? – питає тато.
Я дуже хочу скуштувати.
– Він солодкий, пречудовий.
В ньому груші є медові.

ЗАМІНИ БУКВУ

Річку Гриць в дітей не просить.
Він її в портфелі носить.

І. Січовик